

EFFECTIEF SAMENWERKEN

Soms spelen er meerdere problemen rondom een leerling, waar meerdere partijen bij zijn betrokken. Het risico dat die langs elkaar heen werken is groot.

Een handige tool kan dat voorkomen.

Een leerling komt niet goed mee met de leerstof, zorgt voor drukte in de klas of wordt gepest. Als er thuis of in de buurt ook nog problemen zijn, raken al snel meerdere partijen betrokken: ouders, school, zorgcoördinator, ambulante werker, Bureau Jeugdzorg, politie etc. Samenwerken en afstemmen kan dan een lastige opgave zijn. Onderlinge communicatie kost veel tijd, de verschillende partijen werken langs elkaar heen of er ontstaan misverstanden. Het blijkt in de praktijk moeilijk om goed afgestemde hulp te bieden aan de jongere die dat zo hard nodig heeft.

Alle neuzen dezelfde kant op

1gezin1plan.nl is een communicatiemiddel voor zorgtrajecten waarbij meerdere personen betrokken zijn. Op de beveiligde website staat één plan centraal waar de jongere, ouders, school, hulpverleners en eventueel personen uit het sociale netwerk samen aan werken. De jongere en ouders doen dus zelf actief mee aan het plan. Alle betrokkenen kunnen via individuele inloggegevens het plan bekijken.

Een van de betrokkenen neemt na onderling overleg de taak van plancoördinator op zich. Zijn taak is het proces in de gaten te houden. Vervolgens maken betrokkenen samen het plan van aanpak. Waar werken we naartoe? Hoe gaan we daaraan werken? Men stelt doelen en bedenkt concrete acties die met kleine, haalbare stappen toewerken naar het gewenste perspectief. De betrokkenen maken afspraken, verdelen de rollen en leggen die vast in het plan.

Het plan in werking

Het bijhouden van het plan kost weinig tijd. De bedoeling is dat men alleen de belangrijkste informatie met elkaar deelt: iedere betrokkene geeft aan hoe zijn eigen actie verloopt en licht anderen in bij belangrijke veranderingen of incidenten. Zo is voor iedereen op elk moment in één oogopslag helder hoe het met de uitvoering van het plan loopt. Binnen 1gezin1plan.nl kan gemakkelijk en snel gecommuniceerd worden, en dat maakt vele mails en telefoontjes overbodig. De gestructureerde opzet maakt samenwerken gemakkelijker én effectiever, doordat het plan de lijn helpt vast te houden.

Tom werd gepest

1gezin1plan.nl werd ingezet bij Tom*. 'Doordat iedereen op één lijn zat en zijn eigen bijdrage leverde, werden er snel goede resultaten geboekt.'

Tom wordt al jaren gepest. Hij houdt zich groot, maar ziet elke dag tegen school op. School heeft veel geprobeerd, maar weet zich er niet goed raad meer mee, omdat Tom weinig laat merken. Moeder verwijt school dat ze te weinig actie ondernemen. Thuis leidt de stress tot veel strijd en ruzie. Een gezinsbegeleider van de GGD probeert de situatie thuis te verbeteren.

De situatie is complex, merkt orthopedagoog Karin. De problemen beperken zich niet alleen tot Tom. Moeders hoog opgelopen emoties en haar depressieproblematiek maken het werken aan een oplossing moeilijk. Daarnaast werken de gezinshulp en school afzonderlijk van elkaar; er is geen gezamenlijke aanpak. Karin stelt voor om met 1gezin1plan.nl te werken. Iedereen wil een doorbraak in de situatie, dus er kan vlot gestart worden.

Met elkaar stellen de betrokkenen een plan op en verdelen de rollen. School gaat aan de slag met de 'No-Blame' methode. De intern begeleider formeert een groepje leerlingen die Tom kunnen steunen en praat met hen over hun gedrag. Tom zelf krijgt wekelijkse begeleiding van de orthopedagoog. Hij leert daar het verschil tussen plagen en pesten en oefent zijn reactie in (denkbeeldige) pestsituaties. Een stagiaire bespreekt elke week met Tom hoe het gaat op school. Moeder blijft tijdelijk op de achtergrond en krijgt behandeling voor haar depressie.

Iedereen houdt op 1gezin1plan.nl bij hoe zijn/haar actie verloopt en licht elkaar in bij belangrijke incidenten. Zo kan de hulp onderling goed afgestemd worden.

Binnen twee maanden stopt het pesten en de sfeer in de klas verbetert. Klasgenoten en zelfs zijn eerdere pesters betrekken Tom meer in de klas. Thuis gaat het ook beter. Ouders kunnen kalmer reageren nu Tom en zichzelf beter in hun vel zitten.

Orthopedagoog Karin vertelt: 'Een bijzonder moment was toen moeder mij twee weken na de start met 1gezin1plan.nl opbelde. Moeder wilde Tom thuis houden vanwege de

WIKEN AAN ÉÉN PLAN

pestacties. Ik heb haar gemotiveerd om door te zetten, zo'n complex probleem is niet zo snel op te lossen. Door een korte notitie in het systeem was iedereen direct op de hoogte. Zonder de onderlinge communicatie had zo'n moment tot verwarring en afwijkende acties kunnen leiden.'

Veelzijdig

Deze methode kunnen school en hulpverleners in veel verschillende situaties inzetten, bijvoorbeeld om de communicatie tussen jongere, ouders, intern begeleider, mentor en pgb'er te verbeteren. Maar het is ook bij uitstek geschikt bij nog complexere problemen. Zo is 1gezin1plan.nl in te zetten bij samenwerking rondom suïcidedreiging of suïcidezorgen. Situaties waarbij contact en goede afspraken voor iedereen van het grootste belang zijn. Je kunt ook denken aan multiprobleemgezinnen of jongeren met psychiatrische problemen die verslaafd zijn, schulden hebben en/of bekend zijn bij politie. Uit onderzoek blijkt dat deze groepen vaak wantrouwend zijn geworden richting de hulpverlening. Goede samenwerking en transparantie zijn dan essentieel om de hulp te laten slagen.

Evidence based

Bij de ontwikkeling van deze tool is gekeken naar onderzoeken over werkzame factoren in de hulpverlening. De tool is vormgegeven rond spelregels die zijn gebaseerd op deze evidence based factoren. Zo staat de samenwerking en het opbouwen van een goede relatie centraal, de jongere is actief betrokken en de hulpverleners stellen samen met de jongere heldere doelen. Reacties van betrokken hulpverleners en cliënten zijn positief. Voor jongeren en ouders is het prettig om te zien dat er goed wordt samengewerkt en dat er mét hen wordt gepraat in plaats van óver hen.

Eén gezamenlijk plan en iedere partij heeft een rol

Toekomst

1gezin1plan.nl is ontwikkeld door hulpverleners van JeugdGGz-instelling Molendrift in samenwerking met softwarebedrijf GINO. Inmiddels groeit het aantal organisaties, scholen en hulpverleningsinstellingen dat ermee werkt wekelijks. Professionals schatten dat de tool een grote bijdrage levert aan de effectiviteit van de hulp. Momenteel wordt een landelijk evaluatieonderzoek voorbereid in samenwerking met Movisie, TNO, Accare en het NJI.

Toegankelijk

Iedereen kan besluiten om met 1gezin1plan.nl te starten, of je nu een intern begeleider, een orthopedagoog of de jongere zelf bent. De kosten voor het werken met de tool zijn beperkt. Als één betrokkene een licentie heeft, doen andere betrokkenen gratis mee. Dat de tool bovenal gemakkelijk werkt, hebben al veel gebruikers ontdekt. Als iedereen de werkwijze weet en er een goed gezamenlijk plan is opgesteld, loopt het als een trein.

Iteke Wijbenga is orthopedagoog en werkt bij Molendrift. Ellen Loykens is klinisch psycholoog en directeur behandelzaken van Molendrift. www.1gezin1plan.nl.

*de namen in de casus zijn gefingeerd.